№ 75 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼԻ 10 1901 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՊՐԻԼԻ 10 № 75

ՔՍԱՆԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվան 6 րուբ.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ, Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տէլէֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարւում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ.
Տէլէֆօն № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կառավարչական հաղորդագրութիւն. ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Անբերրիութիւնից վնասվածների օգտին. Նամակ Դերբենդից. Նամակ խմբագրութեան. Նամակ խմբագրութեան. Ներքին լուրեր. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Թիւրքիայից. Արտաքին լուրեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Ազատ ժամեր. Հոգեւորականութեան ազդեցութիւնը Պարսկաստանում:

ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

—

Սկսած անցեալ յունվար ամսի երկրորդ կէսից զանազան վարչութիւնների իրաւասութեան տակ գտնվող բարձրագոյն դպրոցների մեծամասնութեան մէջ տեղի ունեցան զանազան ժամանակներում ուսանողական անկարգութիւններ, որոնց հետեւանքն եղաւ ուսումնական պարապմունքների դադարեցումը այդ դպրոցներում—զատկական տօներից առաջ: Պարապմունքների այս դադարեցումը, որ արգելք հանդիսացաւ նրանց սովորական լրմանը, ստեղծեց այնպիսի դրութիւն, որի պատճառով ուսանողները հարկադրված պէտք է լինեն կամ կորցնել մի ուսումնական տարի կամ մինչեւ անգամ մի քանի դէպքերում, շնորհիւ այժմ գործող կանոնների, թողնել դպրոցը: Այսպիսի հետեւանքները պէտք է ծանր ազդեցութիւն գործեն ուսանողների վիճակի վրա, իսկ նրանցից շատերի համար, նրանց անձնական եւ ընտանեկան դրութեան պատճառով, դա մի իսկական դժբաղդութիւն կը լինի: Բարձրագոյն բարեհաճութեամբ եւ ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրի նախագահութեամբ կազմված խորհրդակցութիւնը այն մինիստրութիւնների ներկայացուցիչներից, որոնց վարչութեան տակ կան բարձրագոյն դպրոցներ, անհրաժեշտ համարեց, յիշեալ դպրոցներում ուսումնական կեանքի կանոնաւոր ընթացքը վերականգնելու համար, ձեռք առնել հետեւեալ միջոցները.

1) Ապրիլ ամսի ընթացքում բարձրագոյն դպրոցներում վերսկսել ուսումնական պարապմունքները կամ թէ, ուսումնական վարչութեան կարգադրութեամբ, անմիջապէս ձեռնամուխ լինել կուրսից կուրս անցնելու եւ վերջնական քննութիւնների կատարման այն ժամանակամիջոցներում, որոնք սովորաբար ընդունված են քննութիւնների ցուցակներով:

2) Եթէ ուսումնական պարապմունքները վերջացնելու եւ քննութիւններ կատարելու համար քիչ ժամանակ մնայ մինչեւ ամառային արձակուրդների սկիզբը, այն ժամանակ ուսումնական պարապմունքները եւ քննութիւնները շարունակել եւ արձակուրդին յատկացրած ժամանակամիջոցում, թողնելով վարչութիւնների կամքին այս բանի համար միջոցներ որոշելու հարցը:

3) Առանց յարգելի պատճառների քննութիւններին չեկողներին եւ քննութիւն չը բռնողներին ենթարկել այն բոլոր հետեւանքներին, որոնք ցոյց են տուած այս խնդրի վերաբերմամբ առանձին վարչութիւնների մէջ գործող կանոններով:

4) Բարձրագոյն դպրոցներում, որպէս բացառութիւն, նշանակել այս տարվայ ընթացքում աշնանային քննութիւններ եւ վերաքննութիւններ յարգելի դէպքերում առանձին անձանց համար, համաձայն վերջիններիս խնդիրների եւ կարգադրութեան ուսումնական վարչութիւնների:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԲԵՐՐԻՈՒԹԻՒՆԻՑ ՎՆԱՍՎԱԾՆԵՐԻ ՕԳՏԻՆ

—

Ստացանք հետեւեալ նոր նուիրատուութիւնները.

Թիֆլիսից—Թոմաս Խանդոլեանից 5 ր:

Մայկոպից, Վահան քահանայ Ասկարեանից եւ պ. Զաքարիա Ամիրզադեանից 176 ր. 75 կոպէկ: Նուիրատուներն են. Ա. Խորասանեան 50 ր., Ս. Զիպիչեան 25 ր., Մ. Թերզեան 15 ր., Յ. Թերզեան, Ս. Կարապետեան, Յ. Խուցիեան—10-ական ր., Վ. քահ. Ասկարեան, Յ. Մնացականեան, Ա. Աւշարեան, Յ. Տէր-Պօղոսեան—5-ական ր., Զ. Մ. Ամիրզադեան, Գ. Տէր-Օհանեան, Պ. Տէր-Պետրոսեան 3-ական ր., Գ. Բաղդասարեան 2 ր., Դ. Ս. Լօրիս-Մէլիքեան 5 ր., Մաւեաններ 2 ր. 20 կ., Րիզելեաններ 2 ր. 20 կ., Օրդույի Աւետիսեաններ 3 ր. 40 կ., Ապօղեաններ 1 ր. 20 կ., Եղ. Զաքարեան, Տ. Ամիրխանեան, Յ. Խուցիեան, Եղ. Քէլէչեան, Ռահանեան, Տիլէնեան 1-ական ր., Ռ. Փանոսեան, Ա. Քարախանօղլի, Կ. Մօյսիխափ, Մ. Մալխասեան, Ա. Պօձօլեան, Աւետիսեան—50-ական կոպ., օր. Պահլաւեան 70 կ., օր. Իսպիրեան 40 կ., Մ. Բայրօվ 30 կ., Ղ. Պապայեան 30 կ., Դաւթեան, Վ. Եղիազարեան, Յ. Վարդանեան, Գ. Բափօյեան, Թ. Սարուխանեան, Մ. Նազարեան, Մ. Սարգսեան 20-ական կ., Զ. Արոյեան 26 կ. եւ Պ. Էֆրանոսեան 20 կ.: (Հանված է ճանապարհածախս 80 կ.):

Ընդամենը 181 ր. 75 կ., որ նախկին 2671 ր, 64 կոպէկի հետ միասին կանէ 2853 ր. 39 կոպէկ:

ՆԱՄԱԿ ԴԵՐԲԵՆՏԻՑ

—

Ապրիլ 2-ին

Աւագ հինգշաբթի գիշերը անյայտ չարագործներ փորձ էին արել միաժամանակ այրել հրէաների երկու ժողովարանները, բայց, բարեբաղդաբար, այդ բանը չէր աջողվել. այն րօպէին, երբ չարագործները, սեւ նաւթը սրսկած ժողովարանի դռներին ու պատուհաններին, ուզեցել են կրակ տալ, մարդիկ են անցկացել փողոցով ու խանգարել սրիկաներին գլուխ բերելու իրանց դիտաւորութիւնը: Փողոցով անցնողներից մէկը, մի հրէայ գինուոր, պատմել է իբրեւ թէ չարագործները հայեր են եղել, բայց թէ որքան ճիշդ է այդ, դեռ յայտնի չէ, մանաւանդ որ չարագործները մինչեւ հիմա դեռ ձերբակալված չեն:

Այդ զզուելի դէպքը տրտունջ է յարուցել հրէաների մէջ դէպի հայերը. սակայն ինչու այդպէս լայնացնել հարցը եւ ինչու մեղքը փաթաթել մի ամբողջ հասարակութեան վզին: Մենք կարող ենք հաւատացնել, որ Դերբենտի հայ հասարակութիւնը այդ դէպքի առիթով նոյնքան լցված է զայրոյթով, որքան եւ իրանք հրէաները. մենք չենք տեսնում դրանում ոչ միտք, ոչ ազգային եւ ոչ կրօնական շահեր, այլ միմիայն այնպիսի մի ստոր, փողոցային արարք, որից երես է շուռ տալիս մեր հասարակութեան բարեմիտ մասը:

Ի դէպ, մի քանի խօսք էլ մեր նախկին երէցփոխ պ. Յ. Բունիաթեանցի մասին: Այդ պարոնը թողեց հեռացաւ Դերբենտից, առանց որ եւ է հաշիւ տալու հասարակութեանը, յանձնելով բոլոր եկեղեցական գործերը պ. Ս.-ին: Նախ որ այս վարմունքը միանգամայն տարօրինակ է. պ. Բունիաթեանցը իրաւունք ունէր յանձնել պ. Ս.-ին իր անձնական գործերը, օրինակի համար իր այգին, իր տունը, բայց ոչ այն հասարակական հիմնարկութիւնը, որին նա կոչված էր միայն ծառայելու: Պ. Բունիաթեանցը, եթէ դիտաւորութիւն ունէր հեռանալ Դերբենտից, պէտք է ժողով գումարէր եւ հաշիւները յանձնէր ժողովին, իսկ ժողովը արդէն կարող էր ժամանակաւորապէս գործերը յանձնել գուցէ եւ նոյն պ. Ս.-ին, կամ մի ուրիշին:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱԶԱՏ ԺԱՄԵՐ

Դարձեալ մեր կլուբը

—

Անցեալ անգամ դուք տեսաք, թէ որքան հետաքրքրական է մեր կլուբը: Այժմ էլ մտնենք, եւ ես ձեզ ցոյց տամ այնպիսի տարօրինակ բաներ, որոնց նմանը ոչ մի տեղ եւ ոչ մի ժամանակ ոչ լսած էք, ոչ կարդացած:

Դեկտեմբեր ամսից սկսած մինչեւ այսօր տեղի են ունեցել 3—4 ընդհանուր ժողովներ կլուբի համար նոր աւագներ ընտրելու նպատակով. բայց բոլորը՝ մէկը միւսի ետեւից՝ անաջող, ապարդիւն:

Մի անգամ քուէտուփի մէջ—սատանան գիտէ որտեղից—տասնեակ աւելորդ գնտակներ են երեւում... Մի ուրիշ անգամ՝ տարիներ առաջ խմբագրված եւ տպագրված կանոնադրութեան մի չարաբաստիկ յօդուածի միտքը բացատրելու ջանքերն են իզուր կորչում... Երրորդ անգամ՝ աւագներն ու անդամները, բուն խնդիրը թողած, միմեանց «ռեխ» կրծելով են աշխատում անձնական վրէժներ լուծել:

Եւ այսպէս անվերջ...

Երէկ երեկոյեան տեղի ունեցաւ մի ընդհանուր ժողով էլ եւ Շուշու կլուբն ընտրեց, վերջապէս, նոր աւագներ:

Ընտրեց, ճշմարիտ է, բայց ինչպէս:

Ժողովից 5—10 օր առաջ ուղարկվում են բոլոր անդամներին ծրարներ: Այդ ծրարների մէջ դուք կը գտնէք հրաւիրաթղթեր եւ կլուբի անդամների լիակատար անուանացուցակը: Ձեզ առաջարկում են ընտրել եօթն աւագացուներ, որին դուք արժանաւոր էք դատում եւ ձեր կազմած այդ փոքրիկ ցուցակը ձգել յայտնի արկղի մէջ, որ յատկապէս դրա համար նշանակված եւ դրված է կլուբի խորհրդարանում:

Թէ կլուբի իսկական շահերը, թէ աւագն ու սարկաւագները աչքից ու մտքից մի վերստ հեռու դէն դրած՝ դուք սկսում էք քրքրել վերեւ յիշած մեծ ցուցակը եւ որոնել անձնականապէս ձեզ հետաքրքրող մարդկանց անունները:

Դուք նրանց գտնում էք, ի հարկէ, եւ անունները գրելով՝ ձգում էք վերեւ յիշած արկղի մէջ:

Այդպէս անում են գրեթէ բոլոր անդամները:

Գալիս է ժողովի օրը: Բացում են կնքած արկղը, հանում են ծրարները եւ սկսում են կարդալ նոր—աւագացուների անուն-ազգանունները:

Կլուբի կանոնադրութեան յայտնի յօդուածի համաձայն՝ եթէ մի եւ նոյն անձը ստացել է անդամների թուի կէսից թէկուզ մի աւելի ձայն, նա արդէն անվիճելի կերպով համարվում է այն բաղդաւոր մարդը, որին մի ամբողջ տարի կլուբի աւագ պիտի կոչեն Ղարաբաղի մայրաքաղաքում:

Բայց քանի որ իւրաքանչիւրը մեզանից գրում է ոչ թէ աւագութեան պաշտօնի համար իսկապէս արժանի մարդու անունը, այլ իր փեսացուի կամ փեսայի ազգանունը. քանի որ անգրագէտ «մուշտարին» մեր աչքում առաջին տեղն է բռնում բոլոր անդամների մէջ. քանի որ թղթախաղի մշտական «պարտնէօրը» գերազանցում է հասարակութեան արդիւնաւոր կերպով ծառայելու տենչ ունեցող քաղաքացուն. քանի որ, վերջապէս, պարտամուրհակը, տնկեցութիւնը, գանձապահութիւնը, հարուստ որբերի վրա հոգաբարձու նստելու պաշտօնը եւ այլ եւ այլ ներքին, թէ արտաքին կապերը նշանաւոր դեր են կատարում կեանքի մէջ, էլ որտեղից կարող է մի եւ նոյն մարդը ստանալ 50—60—100 ձայն:

Սակայն հազարից մի անգամ էլ պատահում է, չը գիտեմ որ «խաչի» շնորհիւ, որ մի կամ շատ-շատ երկու հոգի ստանում են մի հատ ողորմելի ձայնով աւելի եւ համարվում են կլուբի աւագութեան պատւին արժանի անգամ:

Բայց մարդ, ամենից առաջ, ունի ինքնասիրութիւն:

Թքում է այդ մի հատ ողորմելի ձայնի վրա եւ աւագութեան պաշտօնից հրաժարվում...

Դուրս է գալիս քաօս, քաօս՝ բառի բուն իմաստով:

Ի՞նչ անել:

Եկէք ջուրն ածենք արկղին էլ, ծրարներն էլ եւ գաղտնի քուէարկութեամբ կատարենք մեր ընտրութիւնը:

Այդպէս էլ անում են:

Եւ ահա դահլիճի սեղանների վրա շարվում են, 7 աւագացուներ ընտրելու համար, 77 քուէտուփեր:

Նախընթաց ժողովներում տեղի ունեցած անկիրթ մարդկանց յատուկ անկարգութիւնների առաջն առնելու համար միաձայն վճռում են հետեւեալը:

Ո՛չ թէ անդամները մարդավարի կը մօտենան տուփերին եւ կը ձգեն քուէներ, ինչպէս ընդունված է ամեն տեղ, այլ տուփերը պիտի իջնեն սեղանների վրայից, խորին ակնածութեամբ մերձենան աթոռի վրա բազմած իւրաքանչիւր անդամին եւ ծնկաչոք երկրպագութիւն մատուցանելով՝ խնդրեն, որ նա բարեհաճէ արտասանել այս կամ այն աւագացու—անդամի կեանքի եւ մահվան դատավճիռը:

Բայց որովհետեւ քուէտուփերը մեզ մօտ ոտներ չունեն այդ տարօրինակ, երկրագնդի վրա մինչեւ այսօր իր նմանը չունեցած ծառայութիւնը կատարելու համար, ուստի հին-աւագներն ու լաքէները հասնում են օգնութեան:

Բացվում է սրտաշարժ տեսարան:

Աւագները տուփերը գրկած, լաքէները քուէներով լի ափսէները ձեռքին՝ մօտենում են աթոռի վրա հպարտութեամբ բազմած այս կամ այն անդամին եւ հրաւիրում են պարզել աջը, վերցնել գնդակը եւ ձգել՝ վարագոյրը վեր քաշած տուփի հեռուից անգամ պարզ երեւացող երկու ծակերից մէկի մէջ:

Գաղտնի քուէարկութիւն: Խօսք չունենք...

Անդամներից շատերը տեսնելով, որ ընտրողութեան այդ մեծ ծէսը կարող է տեւել գուցէ մինչեւ առաւօտեան արշալոյսի բացվելը, թողնում են դահլիճը եւ գնում միանում իրանցից աւելի փորձված, աւելի խելօք ընկերներին:

Այս վերջինները՝ ընտրութիւնների հէնց սկզբից՝ անշարժ նստած են իրանց տեղերում, առանձին-առանձին սենեակներում, եւ զբաղված աւելի հետաքրքրական գործով—թղթախաղ, նարդի, կերուխում: Սրանց համար մի եւ նոյն է Աւանը կընտրվի, թէ Անուշաւանը, բաց կը մնայ կլուբը, թէ կը փակվի՝ ընդ միշտ:

Տեսնելով որ վերեւ յիշած յիմարագոյններից աւելի յիմար սիստեմը իսկապէս կարող է ամբողջ գիշեր բանտարկված պահել մեր ազատութիւն սիրող «կլուբիստներին», վրա են հասնում զանազան անկոչ-սպասաւորներ:

Ո՞վ հրաւիրեց սրանց, ո՞վ խնդրեց, ո՞վ իրաւունք տուեց,—այս հարցերը ոչ ոքի չը հետաքրքրեցին եւ մնացին առանց լուծման:

Այս ինքնակոչ սպասաւորներն էլ, հետեւելով աւագների եւ լաքէների օրինակին, դարձեալ մի-մի տուփ գրկած, մի-մի քուէներով լի մատուցարան ձեռներին—պլւս իրանց սիրեցեալ աւագացուները թեւի տակ—սկսեցին դէս ու դէն ընկնել եւ պտտել թուղթ, բիլլիարդ խաղացողների, որովայնամոլութեամբ զբաղվածների սեղանների շուրջը՝ կլուբի բազմաթիւ եւ բազմանուն սենեակներում:

Խառնիճաղանճ բազմութիւնը խիտ է: Առանց սրան-նրան աջ ու ձախ հրելու, ճզմելու, մի տեղից միւս տեղ անցնելը անհնարին է:

Փեթակից հալածված մեղուներ...

Բոյնը կրակ ընկած մրջիւններ...

—Թաթոսը լաւ մարդ է, խնդրեմ սպիտակ քուէ ձգէք, աղաչում է ինքնակոչ սպասաւորներից մէկը:

—Մաթոսը «անտիկա» տղայ է, յոյս ունիմ «աբիժատ» չէք անի, պաղատում է երկրորդը:

Անցեալ փետրվարի 4-ին ծխական ժողով կայացաւ եւ ընտրվեց նոր երէցփոխ պ. Ս. Իսաղուլեանցը, որը եւ հաստատվեց մի երկու շաբաթվայ ընթացքում, բայց մինչեւ հիմա էլ նոր երէցփոխը դեռ չէ մտել իր պաշտօնի մէջ, որովհետեւ պ. Բունիաթեանցը չէ շտապում գալ ու գործերը յանձնել։

Կ. Ղազարեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, ապրիլ 6-ին

Խնդրում եմ «Մշակի» համարներից մէկում տեղ տալ երկտողիս։

Ամսի 3-ին Միքայէլեան հիւանդանոցում վախճանվեց հայրս, թողնելով որբ միացած ընտանիքը իմ խնամքին. մայրս էլ նոյն հիւանդանոցումն է այժմ պառկած։

Տարիների ընթացքում հայրս տնտեսել է իր դառն քրտինքով աշխատած կոպէկներից 100 րուբլի եւ յանձնել է տեղական խնայողական գանձարանին։ Թաղման ծէսը կատարել է ծխատէր Սիմէօն քահանայ Զմշկեանցը, որը, բացի բոլոր ծախքերից, իր համար թաղման վարձ վերցրել է ինն րուբլի. այդ փողը ես պարտք եմ արել ուրիշից, յուսալով, որ կը ստանամ խնայողական գանձարանից եւ կը վճարեմ։

Նոտարը պահանջում է, որ ծխատէր քահանան տայ վկայական, թէ ես եմ իսկական ժառանգը եւ թաղման ծախքեր հոգացողը, որպէս զի կարողանամ ստանալ վերոյիշեալ գումարը։ Բայց քահանան, փոխանակ իր պարտքը կատարելու, պահանջում է դարձեալ 11 րուբլի, ասելով թէ, թաղման ծէսը քան րուբլով է կատարում եւ դրանից պակաս չի վերցնի. իմ երկար աղաչանքներիս, նա հայհոյանքներով եւ մերժելով խնդիրքս պատասխանեց.—«Մինչեւ որ 11 րուբլի չէք բերի, վկայական չեմ տայ»։

Արդ, ինչպէս կարող է մի թիւրքահայ աղքատական ընտանիք մի թաղման համար վճարել քսան րուբլի. մի՞թէ քահանաներն էլ պէտք է կողոպտեն թշուառներին, որոնց ապրելու յոյսը բաղդին է յանձնված։ Հասարակութեան արդար դատաստանին եմ յանձնում այդ վարմունքը։

Յովհաննէս Զաուշեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, ապրիլ 10-ին

Թիֆլիսի Մէյդանի ս. Գէորգ եկեղեցու ծխականներս նկատում ենք, որ մեր եկեղեցին օրից օր քայքայվում է. խորանի պատերը քանդված են, կաթողիկէի չուրջ պատերը բոլորովին քերված, պատուհանների ապակիները կոտրատած։ Նայելով սեւացած պատերին մարդ կարծում է, թէ ամենաաղքատ մի եկեղեցում է գտնվում, այն ինչ եկեղեցին բաւական պատրաստի փող ունի։ Մեր երէցփոխը գուցէ եւ չէ կարողանում նկատել այս բոլորը, քանի որ միայն մեծ տօներին է լինում եկեղեցում, այն ժամանակ, երբ մեծ բազմութեան ներկայութիւնը խանգարում է դիտելու, իսկ նրա խանութի գործակատարը, որ եկեղեցում միշտ նրա պաշտօնն է կատարում, գուցէ եւ չէ գեկուցանում այդ բանի մասին։ Կամ գուցէ երէցփոխը չէ ուզում նորոգել, սրբերից վախենալով, որովհետեւ մէկ անգամ փորձով տեսաւ, որ սրբերը բարկանում են մի որ եւ է պատ քանդելու ժամանակ։ Արդարեւ մի անգամ, երբ երէցփոխը ուզում էր մի պատ քանդել լայնացնելու համար եւ հէնց որ սկսեցին քանդել, նկատեցին, որ նոյն պատի վրա նկարած պատկերը արտասուքն աչքերին բարկութիւնից լաց է լինում։ Բանն այն է, որ այն օրը շատ անձրեւելուց սկսել էր ճեղքած պատից կաթկթել, անձրեւի կաթիլները գլորվելով ուղիղ պատկերի աչքերի վրա։ Պ. երէցփոխը, տեսնելով կաթիլները, իսկոյն դադարեցրել էր նորոգելը, որպէս զի սրբերի բարկութիւնից ազատ լինի։

Սրա հետ չեմ կարող չը յիշել նոյն եկեղեցու հովիւների արարմունքը, որի մասին մի քանի ժամանակ առաջ յիշված էր «Մշակում», այն է, որ այնտեղի քահանաներից մէկը սաստիկ ծեծել էր ժամկոչին եւ նրա կնոջը։ Ստեփան քահանայ Սամուէլեանը եւ Աշոտ քահանայ Թէմուրազեանը յայտնեցին, որ իրանք չեն ծեծողները, իսկ նրանց մնացած ընկերները՝ Մարտիրոս եւ Յովհաննէս քահանայ Ամիրխանեանները, Գաբրիէլ քահանայ Մատինեանը եւ Գրիգոր քահանայ Գախոյեանը չը հետեւեցին նրանց օրինակին, ուրեմն նրանք լռելեայն ընդունեցին ծեծելը։ Կոնսիստորիան բարեհաճեց ուղարկել այս գործը քննելու. վկաներով հաստատել են, որ ժամկոչը բոլորովին անմեղ տեղն է ջարդ կերել։ Լսվում է, որ ժամկոչը բողոք է տուել մարմնաւոր իշխանութեանը։ Ինչու հոգեւոր իշխանութիւնը ինքը արդար դատաստան չարեց եւ չը պաշտպանեց անմեղին։

Աղ. Ստեփանեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիրակի, ապրիլ 8-ին, ցերեկվայ $1^1/_2$ ժամին, Թիֆլիսի տղայոց առաջին գիմնազիայի նոր դահլիճում տեղի ունեցաւ կովկասեան Հնագիտական ընկերութեան նախաձեռնողների երկրորդ նիստը, որին ներկայ էին 17 անձ։ Առաջին նիստում ընտրված մասնաժողովի նախագահ պ. Լօպատինսկի նիստը բացեց եւ ժողովին ծանօթացրեց այն փոփոխութիւնների հետ, որ մասնաժողովը հարկ է համարել անել Մոսկվայի Հնագիտական ընկերութեան ճիւղերի կանոնների մէջ, յարմարվելով տեղական պայմաններին։ Ժողովը իր կողմից էլ մի քանի փոփոխութիւններ մտցնելով ընդունեց այդ կանոնները եւ յանձնարարեց նոյն մասնաժողովին, որ հարկաւոր գործողութիւններն սկսէ եւ վարէ՝ կանոնադրութիւնը ուր հարկն է առաջարկելու եւ հաստատել տալու համար։ Ինչպէս յայտնել էինք՝ հիմնվելիք ընկերութիւնը պէտք է կազմէ ճիւղ Մոսկվայի Կայսերական Հնագիտական ընկերութեան։

—

Կիրակի, ապրիլ 8-ին, Թիֆլիսի մամուլի ներկայացուցիչները ժողովվելով կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան դահլիճում, որոշեցին ունենալ առաջիկայ ցուցահանդէսում մի յատուկ պավիլիօն մամուլի եւ տպագրական գործի համար։ Այդ պավիլիօնը կունենայ երկու սենեակ մամուլի ներկայացուցիչների պարագմունքների համար եւ մի առանձին բաժին, որտեղ հանդէս բերված կը լինի լրագրի հրատարակութեան գործողութիւնը սկսած տառերը շարելուց մինչեւ լրագրի մամուլի տակից դուրս գալը։ Այդ պավիլիօնը կը ծառայէ իբրեւ հանգստութեան մի տեղ օտար քաղաքներից եկած լրագրական գործողների՝ աշխատակիցների եւ թղթակիցների համար։ Պավիլիօնը շինելու համար ընտրվեց մի յանձնաժողով, որի անդամներն են՝ իշխան Գ. Թումանեան, Ջկօնիա, Քալանթար, Խաչատրեան եւ Ջարադարի։ Յանձնաժողովը իր առաջին նիստը կունենայ վաղը, ապրիլ 11-ին։

—

Կիրակի օր, ապրիլ 8-ին, Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձութեան նախաձեռնութեամբ հոգեհանգիստ կատարվեց դպրոցի բարերար Էֆէնդեանցի գերեզմանի վրա, Վանքի եկեղեցու բակում։ Հոգեհանգստին ներկայ էին դպրոցի վարչութիւնը, հոգաբարձութիւնը. բացակայ էին Թիֆլիսի առաջնորդը եւ հոգաբարձութեան մի քահանայ անդամը, որոնք գնացել էին Մուղնու եկեղեցին, ուր կատարվում էր հարուստ Միրզոյեանի հոգեհանգիստը։

—

Երէկ, ապրիլ 9-ին, Ներսիսեան դպրոցում սկսվեցան տարեկան հարցաքննութիւնները։ Քննվում են առ այժմ միայն 6-րորդ դասարանի աշակերտները։ Գրաւոր քննութիւնները սկսվում են առաւօտեան ժամի 8-ին, իսկ բանաւորները՝ երեկոյեան ժամը 7-ին։ Ահա քննութիւնների ցուցակը։ Ապրիլ 14-ին—Ուսումն Ս. Գրոց, 18-ին—Հոգեբանութիւն, 21-ին—Տրամաբանութիւն, 24-ին—Հայոց լեզու (գրաւոր եւ բանաւոր), 30-ին—Հայոց գրականութիւն։ Մայիսի 3-ին—Ֆրանսերէն լեզու (գրաւոր եւ բանաւոր), 7-ին—Ռուսաց լեզու (գրաւոր եւ բանաւոր), 12-ին—Ռուսաց պատմութիւն, 17-ին—Ընդհանուր պատմութիւն, 23-ին—Հայոց պատմութիւն, 28-ին—Ֆիզիկա։

—

Նորին Բարձրութիւն պրինց Ալէքսանդր Պետրովիչ Օլդէնբուրգսկի, մայրաքաղաքի լրագիրների ասելով, մտադրութիւն ունենալով սանատորիա հիմնել Կովկասում, մօտ օրերումս կուղեւորվի Կովկաս։ Նրան կուղեկցեն այդ ճանապարհորդութեան ժամանակ բժիշկներ, կլիմայագէտներ եւ քիմիկոսներ։

—

«Новое Время» լրագիրը հաղորդում է, որ ժողովրդական լուսաւորութեան նոր նշանակված մինիստր գեներալ Վաննօվսկի 17-րդ մինիստրն է այն օրից, երբ հիմնված է ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը։ Առաջին մինիստրը եղել է Զավադօվսկի, որ կառավարեց մինիստրութիւնը 1802 թւից մինչեւ 1810 թիւը։ Ամենից աւելի երկար կառավարել են ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը Ուվարով—16 տարի, Դէլեանով—15 տարի, Տօլստոյ—14 տարի, Զավադօվսկի եւ Գօլիցին—8-ական տարի. ամենից կարճ ժամանակ—Սաբուրով եւ Նիկոլայի—մի-մի տարի եւ ծովապետ Պուտեատին—եօթ ամիս։

—

Երկրագործութեան մինիստրութիւնը այս ամառվայ ընթացքում կը կազմակերպէ դասընթացքներ գիւղացիների համար՝ սովորեցնելու նրանց այն եղանակները, որոնցով կարելի է ամրացնել ձորաբերանները եւ մրցել աւազուտների տարածման դէմ։

—

Ներքին գործերի մինիստրութիւնը առաջարկեց պետական խորհրդի քննութեանը մի օրինագիծ, որով մտադրութիւն կայ հիմնել այդ մինիստրութեան մէջ անասնաբուժական գլխավոր պարագլուխ եւ անասնաբուժական խորհուրդ։

—

«Рус. Вѣд.» լրագրին հաղորդում են Պետերբուրգից, թէ այնտեղի մանկավարժական շրջաններում յամառութեամբ լուր է պտտում, որ ուսման դասընթացքի տեւողութիւնը կլասիքական գիմնազիաներում մի տարով կը պակասեցնվի. սաստիկ կը կրճատվի նաեւ հին լեզուների, մանաւանդ յունարէնի, դասաւանդման ծրագիրը։ Իսկ լրագիրներում երեւեցած տեղեկութիւններն այն մասին, թէ բոլոր բարձրագոյն դպրոցները պէտք է ենթարկվին բացառապէս ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութեանը, առ այժմ վաղաժամ են։

—

Ֆինանսների եւ ներքին գործերի մինիստրութիւնները մերժել են Օրլովի նահանգական զէմստվօյի ժողովի միջնորդութիւնը, որով ժողովը խնդրում էր թոյլ տալ զէմստվօյի ներ-

Այսօրինակ էլ երրորդը, հինգերորդը, տասներորդը...

—«Բաշուսաս», կուզես երկու սպիտակ գըցեմ, ժպտադէմ պատասխանում է բախտաւոր խաղացողը։

Եւ ասածն ու արածը մէկ է լինում։

—«Ռադ» եղէք գլխիցս,—զայրացած գոռում է գրպանը արդէն դատարկվածներից մէկը։ Ինձ «ստարշինա», «մատարշինա» հարկաւոր չէ։ Գնացէք ում ուզում էք ջոկեցէք։

—Տուէք ինձ ես նրա փոխարէն գցեմ,—աւելացնում է անբախտ խաղացողի կողքին նըստած, պարապ-թամաշա անող մի պարոն, որ Անդրկասպեան երկրից այս երեկոյ պատահմամբ ընկել է Շուշու կլուբը՝ իբրեւ հիւր։

—Լաւ, նեղութիւն մի կրէք, դուք շատ հեռու էք նստած։ Ահա ես արդէն ձգեցի ձեր տեղ,—ասաց տուփ մանածող ինքնակոչ սպասաւորը, վերցրեց մի հատ գնդակ եւ իսկ որ կատակ չարեց...

Եւ այն՝ ըստ կարգին Մելքիսեդեկի...

Ջը նայելով վերեւ բերած «մատրաբազութիւններին», ընտրութիւնները աջող անցան՝ մեծ մասը, ի հարկէ, բախտի անակընկալ բերմունքով։

Այժմ մի հարց։

Այս տեսակ «կրակով» եւ «ջրով» անցած նորընտիր աւագները պիտի ծառայեն արդեօք կլուբի բարոյական, մտաւոր եւ տնտեսական շահերին. պիտի արդարացնե՞ն արդեօք մեր յոյսերը։

Այո, վստահաբար կարող եմ պատասխանել ես՝ իմ եւ շատերի կողմից։

Տայ Աստուած, որ սխալված չը դուրս գանք։

Ամենից առաջ, պարոններ, արբեցէք մատենադարանի արտասուքը, եւ մի թողէք որ նա աղիողորմ ողբայ, գիշեր ցերեկ, վերջին երեք տարիվայ ընթացքում ստացած երեք, միմիայն երեք հատ գրքերի վրա...

Սերմացան

ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆՈՒՄ

(Նամակ Թաւրիզից)

—

Ասում, գրում են, որ իբր թէ հոգեւորականութեան ազդեցութիւնը Պարսկաստանում հետզհետէ թուլանում, ընկնում է։ Բայց բոլորովին հակառակն են ցոյց տալիս փաստը եւ իրականութիւնը։ Հոգեւորականութիւնը այժմ ո՛չ թէ միայն պահպանում է իր նախկին ոյժը, դեռ աւելի ուժեղանում է։ Այս նամակով արձանագրելու ենք մի պերճախօս փաստ, որ կատարվեց երկու ամիս առաջ, եւ որ պարզ կերպով ցոյց է տալիս հոգեւորականութեան ազդեցութեան ոյժը։

Թաւրիզի «Հակաալկոհօլական» ընկերութեան վարչութիւնը, ցանկանալով ծանօթացնել պարսիկներին եւ ս ընկերութեան նպատակի եւ գործունէութեան հետ, ձեռնարկեց մի ցերեկոյթի, յատկապէս պարսիկների համար։ Այդ ցերեկոյթն ունէր հետեւեալ երեք բաժինները. 1) ընկերութեան նախագահը խօսելու էր (թուրքերէն լեզուով) շատ համառօտ կերպով ընկերութեան գործունէութեան եւ նպատակի մասին, իսկ դօկտոր Վէնրմէն՝ ոգելից խմիչքների ներգործութեան մասին օրգանիզմի վրա. 2) մոգական լապտերով ցոյց էին տրվելու նշանաւոր վայրեր, պատկերներ եւ տեսարաններ. եւ 3) Սէիդ Հասանը խօսելու էր թէ ոգելից խմիչքները ինչ վնասներ են հասցնում հասարակութեան բարոյապէս, ֆիզիկապէս եւ նիւթապէս։

Հանդէսը նշանակված էր փետրվարի 23-ին։ Սրանից 15 օր առաջ ցերեկոյթի յայտարարութիւնները ցրվում են հասարակութեան մէջ, ի հարկէ, նախապէս թագաժառանգին ներկայացնելուց եւ թոյլտւութիւն ստանալուց յետոյ։ Գործը սկզբից աջող է անցնում. երեք օրվայ ընթացքում բոլոր տոմսակները սպառվում են։ Տոմսակներ են վերցնում թագաժառանգի, դատաւորի, արտաքին գործերի պաշտօնատան, գինուորական եւ քաղաքային վարչութիւնների պաշտօնեաները եւ ուրիշ բարձրաստիճան անձինք։

Ցերեկոյթին 5 օր մնացած, խլրտում եւ իբարանցում է սկսվում։ Ի՞նչ է պատահել. ոչինչ, սովորական բան։ Իմամը Ջումա, լսելով այդ, դէս-դէն է ընկնում եւ աշխատում է խափանել ցերեկոյթը, առարկելով, թէ Իսլամը հարամ է համարում եւ արգելում է խմիչքը, իսկ ընկերութեան գործունէութիւնը եւ քարոզը «խիլաֆըշէր» է (հակակրօնական) համարում։ Իմամը Ջումա հոգեւորականը խնդիրը յայտնում է դատաւորին եւ արտաքին գործերի պաշտօնեային։ Վերջիններս աշխատում են համոզել նրան, որ այդ ընկերութեան գործունէութիւնը եւ քարոզը բացի օգուտից ուրիշ ո՛չ մի վտանգ եւ վնաս չէ ներկայացնում, բայց իզուր են անցնում բոլոր ջանքերը։ Հոգեւորականը միշտ կրկնում եւ պնդում է, թէ դա «խիլաֆըշէր» է։ Նա խնդիրը հասցնում է թագաժառանգին։ Թագաժառանգը թէեւ համոզված էր, որ ո՛չ մի վտանգաւոր բան չը կայ դրանում, բայց հոգեւորականութիւնից վախեցած՝ իր նազիրը ուղարկում է նախագահի մօտ, յայտնում է հոգեւորականի մէջ խառնվելը եւ ասում է. «լաւ է, որ չը լինի, աշխատէ մի կերպ վերացնել։» Թագաժառանգը ցանկութիւն է յայտնում, որ իր մօտ բերեն պատկերները ցոյց տալու, որպէս զի այդ բաւականութիւնը ինքն ստանայ։ Նշանակված ժամին ցոյց են տրվում եւ նա շատ գոհ է լինում։ Իսկ արտաքին գործերի պաշտօնեան դիմում է Իմամը Ջումային եւ խնդրում, որ նախագահը գնայ եւ բացատրութիւն տայ։ Նա համաձայնվում է։ Նշանակված ժամին նախագահը, արտաքին գործերի պաշտօնեայի հետ միասին, գնում է նրա մօտ։ Իմամը Ջուման, լսելով նախագահի առաջ բերած մի շարք փաստերը, չէ համոզվում եւ չարունակ, առանց փաստի, կրկնում եւ պնդում է, թէ դա «խիլաֆըշէր» է։ Նախագահը խնդրում է, որ թոյլատրէ ցոյց տալու գոնէ միայն պատկերները. չէ լինում, գլուխ չէ գալիս։ «Դա աւելորդ է մեր ժողովրդի համար», պատասխանում է հոգեւորականը։

Ահա ճիշդ իրողութիւնը։

Ցերեկոյթը, ի հարկէ, խափանվեց. ում ձեռքով, ո՛վ էր պատճառը. միայն, այո, միմիայն մի հոգեւորական։ Մի հոգեւորական, քանի քանի կառավարչական պաշտօնեաների դիմադրելով, խափանեց գործը, մի բան, որ ինչքան անմեղ էր, նոյնքան անվնաս եւ օգտակար։ Ի՞նչ վնաս ունի, կամ ինչ մեղք է, որ պարսիկն եւս իմանայ այն չարիքները, որ հասցնում է ալկօհօլը, կամ ինչ ազդեցութիւն է ունենում օրգանիզմի վրա։

Դա առաջին փաստը չէ, ոչ էլ վերջինը կարող է լինել։ Ի՞նչ է «Լօղմանեան» դպրոցի գրութիւնը, որ հիմնված է Եւրոպայում կրթութիւն առած մի քանի պարսիկների ջանքով, որոնք աշխատում են դուրս գալ խալիֆայական գրութիւնից, լաւ հիմքերի վրա դնել պարսիկների մէջ կրթութեան գործը եւ թօթափել հնութեան փոշին. հոգեւորականութիւնը քարեր է շպրտում, յայտարարութիւններ է կպցնում պատերին եւ յորդորում ժողովրդին հեռու մնալ այդ դպրոցից, պատճառաբանելով թէ այդ դպրոցում սովորեցնում են շատ մոլար բաներ, որոնք կարող են մոլորեցնել պարսիկ երեխաներին։ Հոգեւորականութիւնը, խաւարի եւ տգիտութեան մոլեռանդ պաշտպան լինելով, հալածում եւ խափանում է ամեն մի առաջադիմական քայլ, ամեն մի լուսաւոր գաղափար։ Ժողովուրդը խարխափում է տգիտութեան եւ խաւարի մէջ, նա կոյր է շնորհիւ հոգեւորականների։

Մեծ յոյս կար, որ ներկայ Մուզաֆֆէր-Էդդին Շահի կառավարութեան օրով հոգեւորականութեան ոյժը եւ ազդեցութիւնը կը թուլանար, բայց այս եւ սրա նման չուտ-չուտ կատարվող փաստերը յուսահատեցնում են։

Ամիր.

կայացուցիչներին մասնակցելու կառավարչական այն խորհրդակցութիւններին, որոնք պէտք է տեղի ունենան շուտով ռուս-գերմանական առեւտրական դաշնագրի մասին։

—

ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Ապրիլի 3-ին Նոր-Նախիջեւանի ակմբանոցի դահլիճում հայոց Բարեգործական ընկերութեան արտակարգ ընդհանուր ժողովն էր։ Նախագահում էր ընկերութեան նախագահ պ. Գր. Զալխուշեան։ Հարցը հոգեւոր դպրոցի շէնքի ընդլայնելու մասին էր։ Մօտաւորապէս հարկաւոր էր 18—20 հազար րուբլի։ Դպրոցն ունի 3—4 հազար րուբլի. մտադրութիւն կայ փող ժողովել նուիրատուներից։ Համաձայն նախագահի առաջարկութեան՝ ժողովը միաձայն ընդունեց տալ շէնքի շինութեան համար տասը հազար րուբլի այն պայմանով, որ առմիշտ ընկերութեան անունով եւ խորհրդարանի ընտրութիւնով երկու գիշերօթիկ սաներ պահվեն դպրոցում։ Խորհրդարանը, լսում ենք, մտադիր է սաներ ընդունել բացառապէս հայ գիւղերից, որպէս զի փոքր ի շատէ օգնէ գիւղերի լուսաւորութեան։ Ողջունում ենք այդ բարի ցանկութիւնը»։

—

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶԻՑ մեզ գրում են. «Վերջապէս իրականանում է այն հարցը, որը մի քանի տարի շարունակ զբաղեցնում էր մեր հասարակութեանը եւ ոչ մի կերպով չէր կարողանում իր լուծումը ստանալ։ Դա մեր եկեղեցին մեծացնելու հարցն էր։ Վլադիկավկազը, որը մօտ 400 տուն հայ բնակիչ ունի, կառավարվում է մի եկեղեցով, որի մէջ հազիւ է տեղաւորվում 300 մարդ։ Երեսուն տարի սրանից առաջ, երբ Վլադիկավկազի հայ գաղութի թիւը հազիւ էր հասնում 40—50-ի, հանգուցեալ Ղորղանեանի ջանքերով կառուցվեց այդ եկեղեցին, որ, ի հարկէ, բաւարարութիւն էր տալիս հայ գաղութին։ Այժմ այդ գաղութի բնակիչների թիւը տասնապատկվել է։ Վերջին ծխական ժողովը, որը տեղի ունեցաւ այս օրերս, այդ հարցին շատ լուրջ վերաբերվեց։ Իսկոյն ընտրվեց մի յանձնաժողով, որը մեծ եռանդով հետեւում է գործին։ Վերաշինութեան նախնական գործերը համարեա կատարված են։ Կարճ ժամանակամիջոցում յանձնաժողովն արդէն հաւաքել է մօտ 10,000 րուբլի գումար։ Որոշված է Զատկից անմիջապէս յետոյ ձեռնարկել վերաշինութեան գործին»։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՑ

—

Վան, մարտի 17-ին

Տեղոյս հին գերեզմանատան գրաւման խնդիրը ծանօթ է ընթերցողներուն։ Այդ մասին գըրած էի, որ պատրիարքարան պիտի դիմուի։ Տեղապահ Սահակ վարդապետը, որ նախ կրցուի ընթացք մը կեցնեց, վերջէն անոր բոլորովին ներհակ ուղղութեան մը հետեւեցաւ։ Վանի «ազգային ջոջերէն» Ջիդէչեաններ, որոնք իրենց ունեցած առեւտրական գործերուն պատճառաւ կախում ունեն կառավարութենէն, զօրայ հրամանատար Հիւսնի փաշային հաճոյանալու համար, Սահակ վարդապետը իրենց գործիք ընելով, համոզած էին, որ խնդիրը պատրիարքարանին չի հաղորդէ։ Սակայն երկու շաբաթ ձգձգելէն վերջը մեր հայր սուրբն բռնիպուեցաւ ստորագրել այդ մասին պատրիարքարան ղրկուելիք նամակը,—եթէ սակայն պատրիարքարանն ալ բան մը կարողանայ ընել։ Գերեզմանոցի վրայի աշխատութիւնները լմընցած են, ուր զինուորները իրենց մարզանքները կը կատարեն։

Վարագայ որբանոցին մէջ տեղի ունեցած տխուր դէպք մը մեր սրտերը կարնոտէ։ Դըպրոցին տնօրէնը անբարոյական վարմունքի մը մէջ գտնուած է որբերու հետ, ինչ որ քննութեամբ ալ ապացուցված է։ Այդ պատճառաւ՝ ուսուցչական խումբը հոգաբարձութեան բողոքելով, կը մերժէ այդ տեսակ մարդու մը տեսչութեան տակ պաշտօնավարել։ Հոգաբարձութիւնն ալ, որուն 1—2 անդամները խնամիական կապեր ունեն պ. տեսուչին հետ, որոշեր է թէ տեսուչը եւ թէ ուսուցիչները պաշտօնանկ ընել, եւ նոր ուսուցիչներ գտնելու ձեռնարկեր է, մինչդեռ չարիքը, իբրեւ տխուր փաստ, մեր աչքեւ ցցուած կը մնայ առանց դարմանուելու խկապէս... Կըսուի թէ այդ տեսուչը իր անցեալին մէջ ալ այդ տեսակ վարմունք մը ունեցած է... ու այս ամեն խայտառակութիւնները եւ զեղծումները առաջ կուգան պարզ ու ազդեցիկ առաջնորդի մը պակասութենէն, որուն վրայ ալ, դժբաղդաբար, ոչ ոք կը խորհի այժմ, իբրեւ թէ ամենայն ինչ կատարեալ լինէր...

Առուտուրի խիստ կայուն վիճակը յուսահատութեան մղած է ժողովուրդը, որ պանդըխտութեան դիմելու պէտք մը կը զգայ, մինչ կառավարութիւն ոչ ոքի անցագիր չի տար տեղ մը երթալու։ Այս անել վիճակին պատճառաւ երկու ամիսէ ի վեր շատեր քիւրդերու առաջնորդութեամբ Թիւրքական սահմաններէն անցան՝ կտոր մը հաց ճարելու նպատակաւ։ Այդ փախչողներէն երկու խումբ բռնվելով ետ բերուեցան։ Կառավարութիւնը թէեւ բանտարկեց զանոնք, սակայն ստուգելով որ նեղութիւնն է ատոնք օտարութեան դրդողը, արձակեց։

Քրդական մոլեռանդութեան ապացոյց մը։ Շարթուանս մէջ չէյխ մը քաղաքիս կուսակալ Թահիր փաշային տունն երթալով ռեվօլվէր կը պարպէ կուսակալին վրայ, ըսելով թէ «դուն գեավուր ես»։ Կուսակալի խաղաղասիրական տրամադրութիւնները շատ դժուար կուգան այս կողոպտելու վարժված բարբարոս ազգին...

Ռեվօլվէր պարպող չէյխը, որու հարուածը վրիպեր էր, անմիջապէս ձերբակալուելով աքսոր խրկված է։

Խորէն—Ա.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Տուլօնում տեղի ունեցած հանդէսների հետեւանքի մասին խօսելով «Matin» լրագիրը հարց է առաջարկում, թէ ինչ փոփոխութիւն տեղի ունեցաւ նրանցից յետոյ եւ պատասխանում է. «Անկասկած, ոչ մի փոփոխութիւն»։ Ինչպէս ամենքի համար ակներեւ է, Իտալիան շահագրգռված է այն բանում, որ չը մնայ Ֆրանսիայի հետ tête-à-tête Միջերկրական ծովում այն հասարակ պատճառով, որ Ֆրանսիան աւելի ուժեղ է Իտալիայից։ Հետեւաբար Իտալիան պէտք է ցանկանայ երրորդ պետութեան ներկայութիւնը Միջերկրականում, որի վրա կարեւոր դէպքում կարողանար յենվել։ Այդպիսի երրորդ պետութիւն գտնվեց. դա Անգլիան է։ Հէնց այս պատճառով Իտալիան, ինչպէս Տուլօնի հանդէսներից առաջ, այնպէս էլ նրանցից յետոյ, կը մնայ բարոյապէս դաշնակից Անգլիային։ Միւս կողմից ցամաքի վրա նա կաշխատէ առեւտրական զիջումներ ձեռք բերել Գերմանիայից եւ Աւստրիայից, արտաքուստ ցոյց տալով, թէ կամենում է մօտենալ Ֆրանսիային, բայց իսկապէս կը շարունակէ հաւատարիմ մնալ երեքպետեան դաշնակցութեան։ Այնտեղ էլ Իտալիան, որպէս թոյլ պետութիւն, իր դրութիւնը վտանգված կը համարէր, եթէ Ֆրանսիան աւելի զօրեղ լինէր Գերմանիայից կամ ընդհակառակը։ Իտալիան փոքրիկ ձուկ է, որին շատ օգտաւէտ է մեծերի մրցութիւնը։ Նրա փրկութիւնը այս մրցութեան մէջ է։ Չը պէտք է մոռանալ, որ Իտալիայի միութիւնը հետեւանք էր մրցութեան, սկզբում Ֆրանսիայի եւ Աւստրիայի մէջ եւ ապա Գերմանիայի եւ Ֆրանսիայի մէջ։ Ոյժերի այժմեան հաւասարակշռութիւնը Եւրոպայում երաշխաւորում է Իտալիայի ապահովութիւնը։ Այն օրը, երբ այդ հաւասարակշռութիւնը կը խախտվի, Իտալիան կը դառնայ զոհ՝ ամենաուժեղին։ Վերջին դարերի նրա պատմութիւնը բաւականաչափ ցուցմունքներ է տալիս այդ մասին։ Ահա թէ ինչու Տուլօնի հանդէսները կը մնան առանց որ եւ է հետեւանքի եւ թնդանօթաձգութիւններն ու քաղաքական ճառերի փոխանակութիւնը ոչ մի ազդեցութիւն չեն գործի պետութիւնների այժմեան համախմբման վրա։

—Ֆրանսիական լրագիրները ուշադրութիւն են դարձնում այն հետաքրքրական փաստի վրա, որ քիչ ժամանակ առաջ գերմանական կառավարութեան կողմից փոխառութեան նպատակով յայտարարված ստորագրութեանը ֆըրանսիական դրամատէրերը ստորագրվեցին այնքան գումարի, որ փոխառութեան ամբողջ գումարի քառապատիկն է կազմում։ Այս անսպասելի երեւոյթը տեղի ունեցաւ գլխաւորապէս այն պատճառով, որ կրօնական միաբանութիւնները ծախեցին մեծ քանակութեամբ ֆրանսիական արժէթղթեր, որպէս զի գնեն գերմանական արժէթղթեր։

—«Echo de Paris» լրագրին հաղորդում են Նիցցայից, թէ մտադրութիւն կայ տեսակցութիւն կազմել Սօլսբիւրիի, որ արդէն մի շաբաթ է ապրում է Բօլեօյում եւ Վալդէկ-Ռուսօյի մէջ, որ գտնվում է Անտէբում։ Տեսակցութիւնը, երեւի, տեղի կունենայ Նիցցայում։

—«Daily Mail»-ի թղթակիցը հեռագրում է Հռոմից, թէ իտալական նաւատորմը շուտով կայցելէ Սօութհէմպտօն, կամենալով վերադարձնել այն այցելութեան փոխարէնը, որ անգլիական նաւատորմը կատարեց Սրանզի ծոցում։ Սօութհէմպտօնում իտալական նաւատորմի այցելութեան ժամանակ ներկայ կը լինի եւ գերմանական նաւատորմը։

—«Siècle» լրագրի ասելով, Դէլկասէ մօտ օրերս կուղեւորվի Պետերբուրգ, ուր կը հասնի ապրիլի 9-ին։ Ֆրանսիական արտաքին գործերի մինիստրը Պետերբուրգում կը մնայ վեց օր։ «Siècle» աւելացնում է, թէ Դէլկասէի ճանապարհորդութեան բացառիկ նպատակն է խորհրդակցել ռուսաց արտաքին գործերի մինիստր կոմս Լամզդորֆի հետ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցերի եւ մանաւորապէս չինական գործերի մասին։

—Ֆրանսիական առեւտրի մինիստր Միլերան օրական ութժամեայ աշխատանք մտցրեց Պարիզի հեռագրական եւ հեռախօսի վարչութիւնների մէջ ծառայող բանուորների համար։

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

—

7 ապրիլի

ՇԱՆԳՀԱՅ։ Գիտական աստիճաններ ստանալու համար սահմանված քննութիւնների վերացումը խառնակութիւններ առաջ բերեց Ցզինցզեանում։ Ուսանողները սպառնում են այրել եամէնը եւ վռնդել մանդարիններին։

ՇԱՆԳՀԱՅ։ Ի պատասխան այն յիշատակագրութիւնների, որոնցով Լիխունգչանգը եւ Շանսիի նահանգապետը դիմեցին ապրիլի 4-ին գահին, կայսերական հրովարտակ արձակվեց գեներալ Լիւյին, Պեչելիի սահմանների այն կողմը նահանջելու հրամանով։

ՄԱՆԻԼԱ։ Ագվինալդօ շրջաբերական հրատարակեց, որով իրան յայտարարում է Միացեալ-Նահանգների հպատակ եւ առաջարկում է իր հայրենակիցներին հետեւել իր օրինակին։ Ամերիկացիները տօնեցին այդ օրը եւ ազատ թողեցին գերի վերցրածներից հազար հոգի։

ԲԱՑՖՕՆՏԷՅՆ։ Պլումէր այժմ Օլիֆանտ գետի ափին է։ Նրա այդ տեղում երեւան գալը փախստական բօէրներից շատերին դրդեց մըտնել նրա պաշտպանութեան տակ եւ տասից աւելի ֆուրգօններ, լի բօէրական ամբողջ ընտանիքներով, հետեւում են անգլիացիներին։

ԼՕՆԴՕՆ։ Հաղորդում են, որ, եթէ ոչ մի անակնկալ բան տեղի չունենայ, Միլնէր հարաւային Աֆրիկայից ճանապարհ կընկնի դէպի Անգլիա առաջիկայ ամսի սկզբին։

ԼՕՆԴՕՆ։ Հիկս Բիչ թոյլատրեց վերադարձնել արտահանման մաքսը ածուխի տօննին մի շիլինգ այն հայթայթիչներին, որոնց հետ պայմանները կապված են ապրիլի 5-ից առաջ։

Հաղորդում են, որ շաքարիտը կենթարկվի 1 շիլինգ 3 պէնս տուրքի ունցին։

Հիկս Բիչ երէկ ընդունեց պարլամէնտի անդամների պատգամաւորութիւնը, որ բաղկացած էր այն ընտրողական շրջանների ներկայացուցիչներից, որոնք առանձնապէս շահագրգռված են ածուխի առեւտրի մէջ։ Պատգամաւորութիւնը բացատրեց մինիստրին, թէ որքան ծանր ներգործութիւն կունենայ ածուխի արտահանման մաքսը այն պայմանագրութիւնների վրա, որոնք կապված են բիւջէն ներկայացնելուց առաջ։ Հիկս Բիչ խոստացաւ կարգադրել, որ մինչեւ ապրիլի 5-ը կապված պայմաններով հայթայթվող ածուխի մաքսը կարելի լինի վճարել մուրհակներով, եւ ասաց, որ հէնց որ պարլամէնտը վճռի, թէ մաքսի որ մասը կարելի է վերադարձնել, այդ մասը դուրս կը հանվի կամ մուրհակները բոլորովին կոչնչացնվեն։

ՊՐԷՏՕՐԻԱ։ Բէտէլ եւ Էրմէլօ շրջաններում, անգլիական զօրքերի ուրիշ տեղերում կատարած շարժումներին կից, սկսվեցին պատերազմական գործողութիւններ, որոնց նպատակն է արգելել բօէրների փորձերը անցնելու դէպի հիւսիս, դէպի Բուշֆէլդ։

Բանկֆօնտէնից հաղորդում են, որ բացի «Երկար Տօմից», որի բեկորները գտել է գեներալ Եօլտէր, բօէրները ջարդել են նաեւ իրանց Մաքսիմի թնդանօթները եւ մի քանի ուրիշ աւելի փոքր թնդանօթներ։

ԿԱՊՇՏԱԴՏ։ Ապրիլի 5-ին երեկոյեան բօէրները Մօլտէնօյի մօտ գրաւեցին երկաթուղու գնացքը, մէջի տաւարով, ածուխով եւ ուտեստեղէններով։ Շոգեկառքը բաժանվեց գնացքից եւ հասաւ Ստրօմբերգ. երբ անգլիական զօրքերը անցքի տեղը հասան, գնացքը ամբողջ բոցավառված էր։

ՊԱՐԻԶ։ Դէլկասէ եւ նրա նախկին դիւանապետ Ժիւլլէմէ ուղեւորվեցին Ռուսաստան։

ԲԱՐՑԵԼՕՆԱ։ Այստեղ ժամանեց ռուսաց պատերազմական նաւատորմը։

ՕԴԵՍՍԱ։ Հացահատիկների առեւտուրով պարապող տեղական վաճառատուների գործակալները վերադառնում են այստեղ։ Նրանց ասելով, Օդեսսայի շրջակայքում անձրեւներ են գալիս։ Հացահատիկների բերքի յոյսը աւելանում է։

ԿՕՍՏՐՕՄԱ։ Վօլգայի երեսին ապրիլի 6-ին սառույցի սաստիկ շարժում կար. ապրիլի 7-ին ամբողջ գետը բռնված էր շարժվող սառույցով։ Եղանակը հիանալի է. դաշտերում ձիւնը արագ հալվում է։

ՁԻՍՏՕՊՕԼ։ Դէպի վերեւ ու ներքեւ անընդհատ գնում գալիս են շոգենաւեր։ Եղանակը չոր է եւ տաք։

8 ապրիլի

ՄՕՍԿՎԱ։ Ապրիլի 7-ին բացվեց Մօսկվայի կօնսէրվատօրիայի նոր կօնցէրտային դահլիճը։

ՍՕՖԻԱ։ Վաղը կը կատարվի մակեդօնական համաժողովի նախագահական բիւրօյի ընտրութիւնը. հնարաւոր է, որ ընտրութիւններին յաղթող հանդիսանայ չափաւոր կուսակցութիւնը, թէեւ Սարաֆօվի կուսակցութիւնը, ընտրութիւններից շատերի անվաւեր ճանաչվելու շնորհիւ, թերեւս, մեծամասնութիւն ունի համաժողովում։

ՊՐԷՏՕՐԻԱ։ Հօլլանդական մի լրագրի թըղթակից ձերբակալված է այն բանի համար, որ մի թղթակցութեան մէջ, որ նա ուզում էր ուղարկել, ասեր թէ զրպարտել է անգլիական զօրքը։

ՄԱԴՐԻԴ։ Ծովապետ Բիրինդ այցելութիւն գործեց թագուհի—խնամակալուհուն։

ԲԱՐՑԵԼՕՆԱ։ Ռուսաց նաւատորմի օֆիցերները ճաշկերոյթ տուեցին ի պատիւ «Pelayo»-ի օֆիցերների։

Կ. ՊՕԼԻՍ։ Հաստատվում է, որ բուլգարական կառավարութիւնը, իր այստեղի դիւանագիտական գործակալի միջոցով խնդրել է ռուսաց դեսպանին՝ միջամտել ի նպաստ մակեդօնական բուլգարների։ Դեսպանը քայլեր արեց Բ. Դռան առաջ անմեղ տեղը ձերբակալվածներին ազատել տալու նպատակով եւ կրկնեց արդէն մի անգամ տուած խորհուրդը—խնայել ազգաբնակութեան անմեղ մասը։ Դրա շնորհիւ ձերբակալված բուլգարների մի մասը ազատութիւն ստացաւ, բայց հաղորդում են, թէ Սկօպիում եւ նրա շրջակայքում նոր ձերբակալութիւններ են տեղի ունեցել։

ԼՕՆԴՕՆ։ Այստեղ հաւաստի աղբիւրից տեղեկութիւն է ստացված, որ ապրիլի 6-ին Լօնդօնի լրագիրների հրատարակած լուրը Եօկօհամայից՝ վրդովեցուցիչ սուտ է. Ռուսաստանը բնաւ ոչ մի առաջարկութեամբ չէ դիմել եապօնական կառավարութեանը. նոյնպէս խօսք անգամ չէ կարող լինել այն բանի մասին, իբր թէ Ռուսաստանը պատրաստակամութիւն է ցոյց տալիս պակասեցնել վարձատրութեան վերաբերեալ պահանջները այն պայմանով, եթէ Չինաստանը ընդունի Մանջուրիային վերաբերեալ դաշնագրութիւնը, որովհետեւ, ինչպէս բոլոր պետութիւններին լաւ յայտնի է կառավարչական հաղորդագրութիւնից եւ Ռուսաստանի ներկայացուցիչներին ուղղված շրջաբերական հեռագիրներից, Կայսերական կառավարութիւնը հաստատ վճռել է մանջուրական գործերի վերաբերմամբ Չինաստանի հետ ներկայ քաղաքական պայմաններում ոչ մի բանակցութիւն չունենալ։

9 ապրիլի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Ապրիլի 8-ին Պետերբուրգից ճանապարհ ընկաւ Գատչինօ բնակութեան համար Թագուհի Կայսրուհի Մարիա Ֆէօդորովնա Մեծ Իշխանուհի Օլգա Ալէքսանդրովնայի հետ։

Նէվա գետը մաքրվեց սառույցից։

ԿԱԶԱՆ։ Նաւագնացութիւնը բացվեց Կամա, Վեատկա եւ Բէլայա գետերի վրա։

ԿԻԵՎ։ Ցորենի շուկաների տրամադրութիւնը թոյլ է. եռանդով սկսվել է գարնանացանը, այն է՝ կորեկի, վարսակի, գարու եւ սիսեռի. մէջ ընդ մէջ անձրեւներ են գալիս։

ՄԱԴՐԻԴ։ Մարկիզ Կաստէլ Ռօդրիգօ դեսպան կը նշանակվի Ռուսաստանում։

ՊԷԿԻՆ։ Զինուորական պատիւներ տալով եւ բոլոր ազգերի զօրքերի մասնակցութեամբ տեղի ունեցաւ գեներալ Շվարցհօֆի թաղումը։

ԵՕԿՕՀԱՄԱ։ Սէուլից հաղորդում են, որ կօրէական կառավարութիւնը վճռեց 5 միլիօն իենի փոխառութիւն անել Ֆրանսիայում՝ երկաթուղիական գիծ կառուցանելու նպատակով Սէուլի հիւսիսակողմը դէպի Վիջժու։ Առ այժմ դեռ չէ վճռված, թէ արդեօք փոխառութեան երաշխաւորութիւնը հանքերի կօնցէսիան կը լինի, թէ մաքսատների կօնցէսիան։ Ինչպէս հաղորդում են, մաքսատների ընդհանուր դիրեկտօր Մակ Լիվի Բրաուն հակառակ է մաքսատները կապելով տալուն եւ մինչեւ անգամ ցանկութիւն յայտնեց հրաժարական տալ այդ դէպքում։

ՁԷՄՈՒԼՊՕ։ Հաղորդում են, որ այստեղ եկաւ «Powerful» կրէյսէրը, որի վրա գտնվում է ծովապետ Սէյմուր։ Ծովապետը եւ անգլիական դեսպանը, ինչպէս սպասվում է,

ունկնդրութեան կընդունվեն կայսրից։

ՊԵԿԻՆ։ Պաշտօնական տեղեկութիւնների համեմատ, պէնջաբեան 4-րդ հետեւակ գնդի մէկ վաշտ սաստիկ կռիւ ունեցաւ Ցիգվանտաօի եւ Սունինֆուսի միջեւ։ Սպանվեցին 1000 աւազակներ, մայոր Բրաունինգ եւ մէկ սիպայ։ Ուղարկված են օգնական զօրքեր։

ՍՕՖԻԱ։ Մակեդօնական կօնգրէսը Միխայլօվսկում բարձրագոյն կօմիտէտի ընտրեց, որով լուծվեց չափաւոր ուղղութեան յաղթութիւնը։ Սարաֆօվի ձերբակալված համախոհներից ոչ ոք նորից չընտրվեց։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ

Հրատարակիչներ՝ ԹԱԳՈՒՀԻ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆ
ԻՍԱՀԱԿ ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Ժամերը Պետերբուրգի հաշւով)

տարբերութիւնը 58 րոպէ։

	№ 5 գնացքը:	№ 3 գնացքը.
Բագուից դուրս է գալիս	ցեր. 3 ժ. 5 ր.	գիշ. 11 ժ. 15 ր.
Թիֆլիս է հասնում	առ. 8 » 23 »	եր. 5 » 35 »
Թիֆլիսից դուրս է գալիս	» 9 » 3 »	եր. 6 » 30 »
Բաթում է հասնում	եր. 9 » 11 »	առ. 7 » 10 »

	№ 6 գնացքը:	№ 4 գնացքը.
Բաթումից դուրս է գալիս	առ. 8 ժ. 56 ր.	եր. 10 » ժ. 47
Թիֆլիս է հասնում	եր. 8 » 42 »	առ. 11 » 18 »
Թիֆլիսից դուրս է գալիս	» 9 » 22 »	» 12 » 36 »
Բագու է հասնում	ցեր. 1 » 25 «	» 7 » — ր.

արագ գնացք

Շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը.

Թիֆլիսից դուրս է գալիս	առաւ.	7 ժ. 56 ր.
Բագու է հասնում	երեկ.	9 » — »
Բագուից դուրս է գալիս	առաւ.	6 » 50 »
Թիֆլիս է հասնում	երեկ.	8 » 12 »

Թիֆլիսից դէպի Կարս դուրս է գալիս.	երեկ.	10 ժ. —
Ալէքսանդրօպօլ հասնում է	առ.	8 » 27 ր.
Կարս հասնում է	ցեր.	12 » 23 »
Կարսից դուրս է գալիս	ցեր.	4 » 12 »
Ալէքսանդրօպօլ հասնում է	երեկ.	7 » 40 »
Թիֆլիս հասնում է	առ.	6 » 15 »

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա. Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)

ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՒՕՏԵՆԵՐԸ՝

Բ. Ս. Նաւասարդեան—11—12 ժ. վիրաբուժութեան, վեներական (սիֆիլիս) և միզասեռ. հիւանդ.
Կ. Մ. Չիկօվանի—9—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային հ.
Կ. Ի. Գզելիեվ—12—1 ժ. ականջի, քթի և կոկորդի հ.
Զ. Ի. Բարանասեանց—11—12 ժ. կանանց և երեխայոց հիւանդ.
Ա. Գ. Կարապետեանց—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Ն. Ն. Ռոսսոմբէկով—5—6 ժ. վիրաբուժութեան և մորթու հ.
Ա. Ն. Շպակովսկի—6—7 ժ. նեարդային (էլեկտրաբուժութիւն), և վեներ. հ.
Գ. Ս. Թումանով—7—8 ժ. ներքին և երեխայոց հ.
Բ. Ս. Նաւասարդեան—7½—8 ժ.
Վճար 50 կ. չքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Օ. Տ. Ռավանիցսկի—տանը. ծաղկահատ և բժշկական մարմնամարզ. դիմել 11—1 ժ.։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝

Բժշկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

Կամիլ Ֆլամարիօնի «Ուրանիա» գրքի իմ հայերէն թարգմանութիւնը պարսկահայերի մէջ տարածելու նպատակով, մի քանի անձինք յանձնել են ինձ այդ թարգմանութեան 181 օրինակի գինը—271 ր. 50 կ., այն է Մահտեսի Սիմէօն Թումանեան—25 օրինակ, Ալէքսանդր Մելիք-Ազարեանց—20 ր., Միրզա Սարուխանեան—20, Գասպար Տէր-Մարգարեան—20, Արսէն Կրասիլնիկեան—20, Արիստակէս Տէր-Գրիգորեան—20, Յովհաննէս Ադամեան—10, Բաղդասար Յակոբեան—10, Մանուչար Աւագեան—10, Ստեփան Տէր-Օհանեան—10, Բագրատ Շխեան—5, Ջումշուդ Յարութիւնեան—3, Սամսօն Ս. Յարութիւնեան—3 եւ Աստուածատուր Վաչեան—5, ընդամենը 181 օրինակ։

Յայտնելով շնորհակալութիւն վերոյիշեալ նուիրատուներին, պարտք եմ համարում կցել, որ 181 օրինակին աւելացնելով իմ կողմից 19 օրինակ, ուղարկեցի Թավրիզ 200 օրինակ «Ուրանիա» Թավրիզի Հայուհեաց եւ Ատրպատականի Հայուհեաց Բարեգործական Ընկերութիւններին, գործադրելու այդ գրքերը նուիրատուների ցանկութեան համաձայն։

Հ. Առաքելեան 1—1

Կ. Մ. ԿԷՕՆՃԵԱՆ

Վերադառնալով արտասահմանից ընդունում է բերանի եւ ատամների հիւանդութիւններ ունեցողներին։ Շինում է արուեստական ատամներ, քիթ, քիմք եւ վերին ու ստորին անդամատուած ծնօտների պրօթեզներ (протезы)։

Առաւօտեան 8—2 ժամ
Երեկոյեան 5—8 »

Հասցէն՝ Пушкинская ул. № 16, надъ магазиномъ Шадинова. 2—2

Ապրիլի 11-ին ներկայ 1901 թւի ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ հոգաբարձութեան խորհրդարանում լինելու է հրապարակական աճուրդ վաճառելու դպրոցապատկան երկյարկանի տունը, որ կտակել է դպրոցին հանգուցեալ Գուլիփաշեանցը։ Այդ տան գետնի տարածութիւնը 26 քառակուսի սաժէն է եւ գտնվում է 5-րդ քաղաքամասում, Ուզօլնայա փողոցի վրա։ Տունը գնահատված է 2000 րուբլի, եւ աճուրդը սկսվելու է այդ գնից։ 1—2

Ընկերութիւն

ԲՐՕԿԱՐ եւ Ընկ.

Առաջարկում է իր յաջողութեամբ յայտնի

ԳԼԻՑԵՐԻՆԻ ՍԱՊՕՆ

Պահպանում է կաշուի փափկութիւնը եւ աւելացնում է նրա սպիտակութիւնը։

ԿՏՈՐԸ 20 ԿՈՊԷԿ

(15) 6—10

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԵՏ

Յ. Յ. ՂՈԿԻՒԼԵԱՆԻ

Ընդունում է՝ վեներական, սիֆիլիսական, մորթու եւ ներքին հիւանդութիւն ունեցողներին։

Առաւօտեան 9—12 ժամը
Երեկոյեան 5— 8 ժամը.

Միխայլօվսկայա եւ Նէմեցկայա փողոցների անկիւն, տուն Սլիվիցկու, մուտքը Նէմեցկայա փողոցից։ 11—25

Պետերբուրգի բժշկական վարչութեան թոյլտուութեամբ։ Մեծ արկղիկը 5 րուբլի, փոքրը—3 ր. եւ 1 ր. 50 կ.։

ՆՈՐ ՄԻՋՈՑ

մազերը բուսցնելու և ամրացնելու համար, ոչնչացնում է թեփը։ Դուրս է եկել նաև բոլորովին նոր միջոց

ՁՈՒԻԿԱԹԸ

երեսին քնքշութիւն և սպիտակութիւն տալու համար, ոչնչացնում է արևի պատճառած սևութիւնը, մուները, տալիս է կաշուին քնքշութիւն և սպիտակութիւն։ Այդ գները չափաւոր են. մեծ սրուակը, արկղիկի մէջ, 2 րուբլի, փոքրը—1 ր. 50 կ. Ծախվում են բոլոր պարֆիւմերական և դեղավաճառական խանութներում։ Գլխաւոր պահեստը գտնվում է Պետերբուրգում, Պուշկինսկայա փողոց տ. № 15, բնակարան № 12. պահեստի բաժանմունքները գտնվում են. Թիֆլիսում կովկասեան դեղատան ապրանքների վաճառման ընկերութեան խանութում՝ Երևանեան հրապարակ և նրա բաժանմունքում, Միքայէլեան փողոց և Բագւում. նաև Միքայէլեան կամրջի վրա, Գայօվի և Արիստակօվի դեղատներում։ Օտարաքաղաքացիների պատուէրները կատարվում են անմիջապէս՝ պօստով։ 92—100

Լոյս տեսաւ

ԲԺ. Վ. ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ

„ԲԺՇԿԻ ԶՐՈՅՑՆԵՐԻ“ № 1

„Մ Ի Խ Մ Ի Ր“

Գինն է 5 կոպ.

Ծախվում է Թիֆլիսի Կենտրօնական գրավաճառանոցում եւ հեղինակի մօտ։ Հեղինակի հասցէն. Тифлисъ. Доктору Ваг. Арцруни.

Մամուլի տակ է № 2

«ՎԱՏ ՑԱՒ»

7—10

ՀՄՈՒՏ ՀԱՇՒԱՊԱՀ

Պետերբուրգ աւարտած, քաջ տեղեակ ռուսերէն, հայերէն լեզուներին եւ առեւտրական բոլոր օպերացիաներին՝ տեղ է որոնում այստեղ կամ այլ տեղ։ Դիմել՝ Справочная контора (бывш. Дидебулидзе) Паніева. Барятинскій тупикъ. (Ե. Հ. Չ.) 1—3

ՀԱՅ-ԱՇՈՒՂ Ֆիդայի Կարապետեան Մամիկոնեանց

Իմ աշուղական խմբով գալով Թիֆլիս, իջեւանել եմ Ալիխանեանի քարվանսարայում, Նապերսկայա փողոցում, ձիաքարշի կայարանի դիմացը։ Ինձ տեսնել ցանկացողները կարող են գտնել այս հասցէով։ 1—3

Անդրկովկասեան նաւթարդիւնաբերական ընկերութեան վարչութիւն

սրանով յայտնում է ի գիտութիւն պ.պ. բաժնետէրերի, որ երկրորդ վճարը՝ 10% (իւրաքանչիւր պային 20 ր.) որոշված է ժողովել այս ապրիլի 10-ից մինչեւ 14-ը. վճարները ընդունվում են ընկերութեան գրասենեակում ժամի 10-ից մինչեւ 2-ը առաւօտեան, 6½-ից—8 երեկոյեան. Պուշկինսկի պասաժ։ (28 մ. 8, 10 13 ապ.) 2—4

Ներկայ մարտի 1-ից բացված է սկլադ կերօսինի, մեքենաիւղի, գուդրօնի, եւ մազուտի այլ նաւթային արտադրութիւնների, հետեւեալ ֆիրմայով

„Առաջին կերօսինային սկլադ Խօջաբագիրօվ եւ ընկ.“

Ունենալով միշտ սկլադում պաշար վերոյիշեալ նաւթարդիւնքների, ամեն պատուէր, ինչպէս Բագու քաղաքի համար, նոյնպէս նաւթահանքերի եւ այլ տեղերի համար կատարվում են անմիջապէս եւ ճշգիւ։

Սկլադը գտնվում է Տէլէֆօննայա փողոց, սեփական տուն (երկաթուղային կամրջի մօտ)։ Տէլէֆօն № 44, իսկ բնակարանինը 248։ (Ե. Ո.) 6—10

Թիֆլիսի Կենտրօնական գրավաճառանոցում

ծախվում են հետեւեալ հայերէն նոր գրքերը՝

Ալխազեանց Ա. սարկ., Համառօտ ձեռնարկ ծաղկահատութեան կամ ծաղկի պատուաստման, Թիֆլիս, 1901 թ. 5 կոպ.։
Ահարոնեան Ա., Պատկերներ, Մոսկվա, 1900 թ. 1 ր.։
Աղանեան Գ. ա. քահ., Լումայ, գրական հանդէս, վեցերորդ տարի, գ. ա. 1901 թ. փետր. Թիֆ. գ. 2 ր.։
Զահրիեանց Ս., Պօլի-Բէգ (Բեօռ-օղլու հէքիաթներից մէկը), Ալէքս. 1900 թ. 35 կ.։
Լալայեանց Ե., Գանձակի գաւառ, հատ. ա., Թիֆլ. 1901 թ. 80 կ.։
Կօրօլենկօ Վ., Կոյր երաժիշտ (էտիւդ), Թիֆլ. 1901 թ. 60 կ.։
Ծանիկեան Ց., Դժոխք (բարոյական) հատ. բ., մ. բ., Թիֆլիս 1900 թ. 30 կ.։
Էօժէն-Սիւ, Թափառական հրէայ, 4 հատոր (հազուագիւտ), Կ. Պօլիս, գ. 10 ր., կազմած 10 ր. 80 կոպ.։
Վօրօնօվա Ի., Մագնիս («Նուէր մանուկներին» սէրիայից), Թիֆլ. 1901 թ. 12 կ.։
Տաղավարեան Ն. Բժ., Դարվինականութիւն, Պօլիս, 1901 թ. 30 կ.։
Որբունի կամ պատկերազարդ բացատրիկ Բազմավէպ, Վենետիկ, 1900 թ. գ. 1 ր.։
Զէյթունցի, Զէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն ա. մ. Վիէննա 1900 թ. գ. 1 ր. 50 կ.։
Սաղմոս՝ մեծադիր, Պօլիս, գ. 60 կ.։
» փոքրադիր. Պօլիս, 1 ր.։
» թաւիշով պատած եւ ոսկեզօծ, Պօլիս, 2 ր.։
Պարտէզ հոգեւոր՝ թաւիշով պատած եւ ոսկեզօծ, Պօլիս, 2 ր.։
Միրախորեան Մ., Նկարագրական ուղեւորութիւն ի հայաբնակ գաւառս արեւելեան Տաճկաստանի, Պօլիս, գ. 3 ր.։

Դիմել՝ Тифлисъ, Въ Центральную Книжную Торговлю. (Ե.) 5—5

BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET C-ie

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

կանօնաւոր եւ ուղղակի նաւագնացութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբաթը մի անգամ.

եւ հակառակը՝ Բաթումից Մարսէլ, մտնելով Տրապիզօն, Սամսօն եւ Պօլիս։ Մեկնում է Բաթումից չորեքշաբթի, 14/24 ապրիլի շոգենաւ՝ ԱՐՄԵՆԻ, կապիտան ՎԵՐՆ։ Եւ այսպէս շարունակաբար, երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամը 4-ին կէսօրից յետոյ։

Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակներ տրվում են սովորականից պակաս գներով։

Ամիսը մի անգամ կանօնաւոր հաղորդակցութիւն Բաթումի եւ Անտվէրպէնի մէջ, ընդունելով ապրանքներ բոլոր հիւսիսային նաւահանգիստների համար։

Ապրանքների եւ ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար թող բարեհաճեն դիմել ընկերութեան գործակատարներին՝

ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ—պ. Վիկտոր դ'Արնօին, Նաբէրէժնայա։ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ—պ. Օ Գ. Բարեկենդանեանին, Սիօնի փող. Խօջափարուխօվի եւ Մայսուրաձէի քարվանսարա։ ԲԱԳՈՒՈՒ—եղբ. Վ. եւ Ի. Մուխթաֆեաններին, Նաբէրէժնայա փողոց, տուն Կրասիլնիկեանի, № 27։ ՆՈՎՈՐՕՍԻՅՍԿ—Վլադիկաւկազի երկաթուղու առեւտրական գործակալութիւն (Ե. Հ. Չ.) 6—20

29—52

М. 9,730 (չ)

ՆԱԽԱՁԳՈՒՇԱՑՈՒՄՆ

ԾԽԱԽՈՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ն. Ի. ԲՈԶԱՐՋԵԱՆՑ ԵՒ ՈՐԴՈՑ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

(Ֆիրման գոյութիւն ունի 1858 թւից)

Թիֆլիսի մի քանի ծխախոտի գործարաններ իրանց պատրաստած պապիրօսների էտիկէտները սկսել են նմանեցնել մեր էտիկէտներին. որ եւ այդ արտաքին նմանութիւնը մեր մշտական գնողներից շատերին բազմիցս սխալանքի մէջ է գցել։ № 8 պապիրօսները պարունակվում են կարմիր ծրարներում՝ 10 հատը 5 կոպ. արժողութեամբ, արկղիկներում՝ 10-ը 10 կոպ., իսկ № 15 «Սիմպատիա» 10 հ. 5 կոպ. եւ № 7—10 հ. 3 կոպ.։

Ուստի Առեւտրական տունը խնդրում է ուշադրութիւն դարձնել Ն. Ի. ԲՈԶԱՐՋԵԱՆՑ ԵՒ ՈՐԴԻՔ մակագրութեան վրա։ (Ե. Հ. Կ.) 6—6